

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Совет Сунчелеевского
сельского поселения
Аксубаевского
муниципального района

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Аксубай муниципаль районы
Сөнчәле авыл
җирлеге Советы

**423052, Республика Татарстан, Аксубаевский муниципальный район, село
Сунчелеево, ул. Ленина, 76.**

Тел. (8-84344-4-98-24) ОГРН 1021605359632, ОКПО 27839587, ИНН/КПП
1603000740/160301001

КАРАР

13 апрель 2023 ел

N 62

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында
Нигезләмәне раслау хакында**

"Россия Федерациисендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14
статьясындагы 1 өлешендәге 19 пунктына, "Россия Федерациисендә дәуләт
контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 елдагы
248-ФЗ номерлы Федераль законга, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль
районы Сөнчәле авыл җирлеге Уставына ярашлы рәвештә, Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге

Карап кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында
нигезләмәне расларга (кушымта).
2. Әлеге карап рәсми рәвештә басылып чыккан көннән үз көченә керә.
3. Әлеге каарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат
порталында "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә түбәндәгә адрес
буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм торак пунктның мәгълүмат
стендларында.

Сөнчәле авыл җирлеге
Башлыгы

И.В. Крайнова

РАСЛАНГАН
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Сөнчәле авыл жирлеге
Советы карары белән
13.04.2023 ел N62

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл
жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль
турында нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба - төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнен, гражданнарның (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба - төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженер һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм хезмәтләр (алга таба шулай ук мәжбүри таләпләр).

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә Контроль Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алыш барырга вәкаләтле вазифаи затлары булып торак пункт башлыгы (тиешле вазифаи затларның төгәл исемнәрен курсәтергә) тора (алга таба шулай ук контроль алыш барырга вәкаләтле вазифаи затлар). Администрациянең курсәтелгән вазифалы затларының вазифа бурычларына аларның вазифа инструкциясенә ярашлы рәвештә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

"Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" гы 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплы.

1.5. "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законы, "Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль законы нигезләмәләре төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәру белән бәйле мәнәсәбәтләргә карата кулланыла Россия Федерациясендә үзидарәләр.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренең үтәлешен контролльдә тота, шул исәптән:

- 1) янәшәдәге территорияләрне тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндерү әлементлары һәм объектлары эчтәлеге буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт курсату объектларына ирекле керүенә комачауламаган коймалар урнаштыру буенча;

торак булмаган биналар, корылмалар, Корылмалар, биналарның башка стеналары, корылмалар, Корылмалар фасадлары, шулай ук төзекләндерүнең башка элементлары һәм жәмәгать урыннары эчтәлеге буенча;

инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклө мәгълүматны үз әченә алган махсус билгеләр, язулар эчтәлеге буенча;

- Татарстан Республикасының норматив хокукий актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән жири эшләрен башкару тәтибенә туры китереп бирелә торган жири эшләрен башкаруга рәхсәтнамә нигезендә жири эшләрен башкару буенча;

биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле юллар, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэммин итү, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлыгын тәэммин итү, шул исәптән инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре, жири эшләре башкарылган чорда;

- Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә эшләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жибәрү буенча;

- транспорт чараларын газонда яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориядә урнаштыру рәхсәт ителмәве турында, анда транспорт чараларын урнаштыру төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт курсату яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки төзелеш мәйданчыкларыннан чыгу вакытында (Чатыр яки ышык урын булмау сәбәпле) Гомуми файдаланудагы территорияләрне транспорт чаралары белән пычрату рәхсәт ителмәве турында;

3) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жиirlеге территорииясен қышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның тубәләрен кардан, боздан һәм сосулектан чистарту буенча чаралар үткәруне контролльдә тоту;

4) жәйге чорда Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жиirlеге территорииясен жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, алар белән көрәшү, аларның очагын локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләр;

5) махсус янғынга каршы режим гамәлдә булган чорда янғын куркынычсызлыгының ёстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жири асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшеллекләрне утырту, саклау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән агачларны һәм куакларны кису биләтү һәм (яки) агачларны һәм куакларны күчереп утыртуга рәхсәт нигезендә алып ташлау (жимерү), күчереп утырту буенча

мәжбүри таләплөр, әгәр мондый документлар (кису билеты, күчереп утыртуға рәхсәт) тәзекләндеру қагыйдәләрендә билгеләнгән очрактарда бирелергә тиеш булса;

8) каты коммуналь калдықларны саклау буенча мәжбүри таләплөр;

9) хайваннарны йөрту буенча мәжбүри таләплөр һәм авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм тәзекләндеру қагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә көтүгә рәхсәт ителмәү турында таләплөр.

Администрация контролъдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә бирелгән мәжбүри таләплөрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролъдә tota.

1.7. Бу хәлдә тәзекләндеру элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайламалар, яшелләндеру элементлары, тәрле жиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән бина фасадлары, Корылмалар, Корылмалар, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне тәзекләндерүнең состав өлешиләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр аңлатыла.

Бу хәлдә тәзекләндеру объектлары дип тәрле функциональ билгеләнештәге территорияләр аңлатыла, аларда тәзекләндеру буенча эшчәнлек алып барыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сөнөгать районнары), гражданнарның бакчачылық, бакчачылық коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территорияләр);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, тәшүләр, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөрту мәйданчыклары;

6) машина кую урыннары (машина кую урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-күзәтү зоналары;

Бу хәлдәге саклагыч жайламалар дип капкалар, капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автомат һәм декоратив коймалар (коймалар) аңлатыла.

1.8. Администрация тәзекләндеру өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыру қысаларында тәзекләндеру өлкәсендә контролъ объектларын исәпкә алуны тәэммин итә.

Администрация тарафыннан тәзекләндеру өлкәсендәге контролъ объектларын

әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә билгеле бер куркыныч категориясенә керту гамәлгә ашырыла.

2. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын идарә итү

2.1. Администрация төзекләндеру өлкәсендә зыян китерү (зыян китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алыш бара.

2.2. Төзекләндеру өлкәсендә контролльдә тотканда закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын идарә итү максатларында әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары "Россия Федерациясендә дәуләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Төзекләндеру өлкәсендә контроль объектларын (алга таба - контроль объектларын) әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган администрация тарафыннан билгеле бер куркыныч категориясенә керту, әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә, төзекләндеру өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда, тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийларына ярашлы рәвештә башкарыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә керту һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү хакимият боерыгы белән башкарыла.

Идарә контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән:

- 1) Бердәм дәүләт күчесез милек реестрынданы мәгълүматлар;
- 2) контролльдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чараларын башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алышын мәгълүматлар;
- 3) хакимияттәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткәрү түбәндәгә вакыт аралыгы белән башкарыла:

- 1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен, 2 елга бер тапкыр;
- 2) Уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен 3 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән куркыныч категориясенә керту турында Карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаралар планнарына контроль чаралар көртөлөргә тиеш, алар өчен еллык планны гамәлгә ашыру елында соңғы планлы контроль чараны үткәрү тәмамланганнан соң, категориягә кертелгән контроль объектлар өчен

вакыт чоры тәмамлана:

- 1) югары куркыныч, ким дигендә 2 ел;
- 2) Уртача куркыныч, ким дигендә 3 ел.

Әгер элек контроль объектларына карата планлы контроль чарапар үткөрелмәгән булса, еллық планга контроль объектлары юридик затның яки гражданның контроль объектына милек хокуы барлықка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр очрагында - төзекләндөрү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территориияне тоту буенча бурыч барлықка килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектының Хокук иясе соравы буенча, сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контрольне башкарырга вәкаләтле вазифаи затлар аңа контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүмат бирә.

Контроль объектының Хокук иясе хакимияткә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәрту турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контролю объектлары исемлегенә керту өлеге Нигезләмәнен 2.3 пунктында күрсәтелгән Администрация боерыгына ярашлы рәвештә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контролю объектлары исемлеге хакимиятнәң рәсми сайтында Интернет мәгълүмати-телеоммуникация чөлтәрендә (алга таба хакимиятнәң рәсми сайты) контролю эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлектә урнаштырыла. Маҳсус бүлеккә керү хакимиятнәң рәсми сайтының төп (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәгълүмат бар:

- 1) контролю объектын идентификацияләүче мәгълүмат (контроль объектының урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контролю объектын идентификацияләүче башка билгеләр (кәрәк булганда));
- 2) бирелгән куркыныч категориясе;
- 3) контролю объектына куркыныч категориясен бирү турында карап реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндөрү өлкәсендә контролюне профилактик чарапар үткөрү аша гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактика чарапары хакимият тарафыннан контролльдә тотылган затларның мәжбүри таләпләрне намуслы үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерергә сәләтле шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контролльдә тотылган затларга, аларны үтәү ысуулларына житкерү

максатларында гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзәту өлкәсендә контроль үткөргөндө зыян китерү (зыян китерү) куркынычын киметүгө юнәлдерелгөн профилактикалық чаралар үткөрүү контролю чаралар үткөрүгө карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чаралары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгелөгөн тәртиптө расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргө зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында чаралмаган профилактика чаралары да үткөрелергө мөмкин.

Әгәр контроль объектлары закон белән саклана торган кыйммәтләргө зыян (зыян) китерүнен турыдан-туры куркынычы булып тора яки мондый зыян китерелгөн икән, контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бу хакта Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгына карар кабул итү өчен шунда ук мәгълүмат жибәрә контроль чаралар үткөрү.

3.5. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контроль үткөргөндө түбәндеге профилактика чаралары үткөрелергө мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокукны куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүләр иғълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.6. Мәгълүматлаштыру мәжбүри таләплөрне үтәу мәсьәләләре буенча хакимият тарафыннан хакимиятнен рәсми сайтында контролю эшчәнлеккә багышланган махсус бүлктө, массакүләм мәгълүмат чараларында, контролльдә тотылган затларның шәхси кабинетлары аша дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) һәм башка формаларда урнаштыру юлы белән башкарыла.

Администрация хакимиятнен рәсми сайтында контролю эшчәнлегенә багышланган махсус бүлктө "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролю турында" 31.07.2020 ел, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешендә чаралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге халкына гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә контролю объектларына куела торган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контролю объектларына карата үткөрелә торган контролю чараларның төрлөре, эчтәлеге һәм интенсивлігү турында мәгълүмат берергә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану практикасын гомумиләштерү хакимият тарафыннан үткөрелгөн контролю чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша башкарыла.

Хокукны куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм хакимият башлыгы имзалаган хакимият боерыгы белән расланган доклад әзерли. Әлеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның рәхсәт ителмәве турында кисәту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэммин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме контрольдә тотылган затка мәжбүри таләпләрне бозу турында яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында мәгълумат булганда һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу зыян китергән (зыян китергән) дигән мәгълумат расланмаган очракта игълан ителә закон белән саклана торган кыйыммәтләргә яки закон белән саклана торган кыйыммәтләргә зыян китерү куркынычы тудырды. Кисәтүләр Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгы тарафыннан күрсәтелгән мәгълуматларны алғаннан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәту язма яки электрон документ формасында ясала һәм контрольдә тотылган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның рәхсәт ителмәве турында кисәту Россия Федерациясе Икътисади усеш министрлыгының 31.03.2021 N 151 "контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында"ты боерыгы белән расланган формага ярашлы рәвештә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләрне исәпкә алу журнальында теркәлә.

Хакимият тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуны рәхсәт итмәү турында кисәту игълан ителгән очракта, контрольдә тотылган зат күрсәтелгән кисәтүгә каршы килергә хокуклы. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Контрольдә тотылган кешегә каршылыкны язма формада яки электрон документ формасында карау нәтижәсендә каршылык белән килешү яки риза булмау турында мәгълумат белән җавап жибәрелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, җавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контрольләнгән затларга консультацияне контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрю барышында башкара һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итүне Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгы һәм (яки) контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатыләр турында мәгълумат хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация түбәндәгә мәсьәләләр буенча телдән яки язма рәвештә башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;

3) контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затларның гамәлләренө (гамәлсезлегенә) шикаять бирү тәртибе;

4) контроль чаралар қысаларында хакимият тарафыннан үтәлгән мәжбүри таләпләр булган норматив хокукий актлар (аларның аәрым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Язма рәвештә консультацияне контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат түбәндәге очракларда башкара::

1) контрольдә тотылган кеше консультация мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма запрос тәкъдим итә;

2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап бирү мөмкин түгел;

3) сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соравын таләп итә.

Консультация биргәндә, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чарада катнашучыларның каарларын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контроль чара қысаларында үткәрелгән экспертиза, сынау нәтижәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затка билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылган затны бәяләү максатыннан, хакимият тарафыннан кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Контрольдә тотылган затларның һәм аларның вәкилләренең администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертерле мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультацияләр хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлектә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сәнчәле авыл җирлеге башлыгы яисә контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контрольдә тотылган затның эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында яки видео-конференц-элемтә куллану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә тотыла торган зат аның эшчәнлегенә яки аңа караган контроль объектларына куелган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, куркыныч категориясен киметүнең нигезләре һәм кинәш ителә торган ысууллары, шулай ук контроль объектларына карата аларны тиешле категориягә кертүдән чыгып үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә куркыныч.

Профилактик визит үткәргендә контролъдә тотылган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү түрүнде күрсәтмәләр бирелми. Контрольдә тотылган кешенең профилактик визит барышында алган аңлатмалары тәкъдим итү характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контролъдә тотылган затларга карата үткәрелә.

Контрольдә тотылган кешегә мәжбүри профилактик визит үткәру түрүнде контролъне башкарырга вәкаләтле вазифаи зат аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңға калмыйча хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру түрүнде белдерү язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру түрүнде белдерү контролъдә тотылган зат адресына "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролъ түрүнде" Федераль законның 21 статьясындағы 4 өлешенде билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

Контрольдә тотылган кеше мәжбүри профилактик визит үткәрудән баш тартырга хокуклы, бу хакта администрациягә ул уздырылғанчы өч эш көненнән дә соңға калмыйча хәбәр итә

.Мәжбүри профилактик визитны үткәру вакыты контролъдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзәту өлкәсендә контроль гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контролъдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, таләпләр кую, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документаль тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары түрүндагы мәгълүматларны жыю һәм анализлау аша, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати үзара хәzmәttәшлек барышында килгән мәгълүматларны, мәжбүри таләпләрне үтәу кысаларында контролъдә тотылган затлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, "Интернет" чөлтәреннән алынган мәгълүматларны, башка һәркемгә ачык булган мәгълүматларны, шулай ук автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүненән фото функцияләре булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүмат- һәм кино

төшерү, видеоязмалар);

6) күчмә тикшерү (тикшерү, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пунктта каралған контроль чарапар һәм курсәтелгән чарапар кысаларында контроль гамәлләр тәрләре конкрет контроль обьектының әлеге Нигезләмәгә N 1 күшымтасына ярашлы рәвештә билгеле бер куркыныч категориясенә каравына бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәту һәм күчмә тикшерү хакимият тарафыннан контрольдә тотылган кешеләр белән аралашмыйча үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында курсәтелгән контроль чарапар планлы һәм планнан тыш чарапар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чарапар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документаль тикшерү;

4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чарапар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документаль тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәту;
- 6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдә тотылган затлар белән үзара эш итү буенча контроль чарапар үткәрү өчен нигез булып:

1) хакимиятнең гражданнарның һәм оешмаларның мәрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чарапарыннан көргөн очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) турында яки зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чарапар, шул исәптән үзара хезмәттәшлексез контроль чарапар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгәннәр дә;

2) контроль обьектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль обьектының

мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау;

3) контроль чарапарны үткөрү планына кертелгөн контроль чарапарны үткөрү срокларының килүе;

4) Россия Федерациисе Президентының йөклөмөсө, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотылган затларга карата контроль чарапар үткөрү турындагы йөклөмөсө;

5) прокуратура органнарына көргөн материаллар һәм мөрөжөгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокукуптары һәм ирекләре үтәлешен күзәту қысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләплөрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы курсәтмәне үтәү сробы тәмамлану - контрольдә тотылган зат тарафыннан бирелгөн курсәтмәдә карапган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгөн очракта яки тәкъдим ителгөн документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләплөрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы курсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләплөрне бозу куркынычы индикаторлары өлеге Нигезлөмәгэ № 2 күшүмтасында курсәтелгән.

Мәжбүри таләплөрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган маҳсус бүллектә урнаштырыла.

4.8. Контрольләнгән кеше белән хезмәттәшлек иткөндә үткәрелә торган контроль чарапар хакимиятнең контроль чараны үткөрү турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Хакимиятнең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) яки зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткөрү турында боерыгы кабул ителгөн очракта яки контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек параметрларын билгеләү очрагында, аларның туры килүе яки алардан тайпылуы мәжбүри таләплөрне бозу куркынычының расланган индикаторлары буенча контроль чараны үткөрү өчен нигез булып тора, мондый боерык контрольгә алырга вәкаләтле вазифаи затның мотивацияле тәкъдиме нигезендә кабул ителә, контроль чара үткөрү турында.

4.10. Контрольдә тотыла торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелүче контроль чарапары Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге башлыгы йөклөмөсө нигезендә, хакимият эш планнарында, шул исәптән "дәүләт контроле (кузәтчелеге) турында"31.07.2020 ел, 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә һәм Россия Федерациисендә муниципаль контроль.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чарапары "Россия Федерациисендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында"31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек қысаларында, шул исәптән электрон формада, өлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар

карамагында булган башка органнардан яки курсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан түлөүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Курсәтелгән документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.04.2016 елның 724-р номерлы расланган боерыгы белән дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, башка дәүләт органнарыннан, органнарыннан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати үзара хәзмәттәшлек кысаларында сорала һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүмат исемлеге белән билгеләнгән жирле үзидарә яки дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалар, әлеге документлар һәм (яисә) мәгълүмат, шулай ук контроль (кузәтчелек) органнары тарафыннан башка органнардан яисә әлеге документлар һәм (яисә) белешмәләр карамагында булган оешмалардан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда контроль (кузәтчелек) органнарыннан алынган документлар һәм (яисә) мәгълүматларны ведомствоара мәгълүмати үзара бәйләнеш кысаларында биру кагыйдәләре, "дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хәзмәттәшлек турында"Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.03.2021 № 338 карары белән расланган.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чарапары чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чарапарын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа керту һәм аннан контроль чарапарны чыгару кагыйдәләренә ярашлы рәвештә әшләнә торган планлы контроль чарапарын үткәрүнен өлләк планнары нигезендә үткәрелә (кузәтчелек) ел дәвамында чарапар, "чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чарапарын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа ел дәвамында контроль (кузәтчелек) чарапарын керту һәм аннан чыгару тәртибе турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 31.12.2020 № 2428 карары белән расланган, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып.

4.14. Бу очракта шәхси эшмәкәр, контрольдә тотыла торган затлар булган граждан хакимияткә контроль чараны үткәргендә катнашу мөмкин түгеллеге турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны үткәрү хакимият тарафыннан шәхси эшмәкәрнен, гражданның әлеге мөрәжәгате өчен сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәклө вакытка күчерелә (эмма 20 көннән артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү карала:

- 1) контрольдә тотыла торган затның яки аның вәкиленен булмавы контроль чараны үткәргендә контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затның контроль чараны үткәрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очракта контроль чараны үткәргендә мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләвенә комачауламый;
- 2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнен яки зыян китерүнен турыдан-туры куркыныч билгеләренен булмавы;
- 3) контроль чараны үткәргендә контрольдә тотылган кешенен булмавының (контрольдә тотылган кешенен авыруы, аның командировкасы һ.б.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хәзмәттәшлек итүнен гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм

микропредприятие өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшеру үткәру вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештеру объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәу (бозу) дәлилләрен төркәү өчен контроль чаралар үткәрунен барлық очракларында да контрольлек итү чараларын үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелүче фотога тәшерү, аудио - һәм видеоязмалар, геодезия һәм картометрия үлчәуләре кулланылырга мөмкин чаралар. Фотога тәшерү, Аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәуләре һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтиҗәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтиҗәләре буенча төзелгән протоколда чагыла.

4.17. Контроль чара нәтиҗәләренә контрольдә тотылган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәту һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торғызу, вәкаләтле органнарга яки вазыйфаи затларга җаваплылыкка тарту турындагы мәсьәләне карау өчен мәгълүмат җибәрү һәм (яки) хакимиятнең 2 статьяның 2 өлешендә каралган чараларны куллануы керә "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 нчы карары.

4.18. Контроль чара тәмамланганнан соң, контроль чара акты төзелә. Әгәр мондый чара нәтиҗәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлығы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнлеге күрсәтелә. Контроль чара тәмамланганчы ачыкланган бозуны бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка күшүлүрга тиеш. Контроль чараны үткәргендә тутырылган тикшерү көгазыләре актка күшyла.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында башкарыла.

Прокуратура органнары белән килешенгән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестры аша прокуратура органнарына җибәрелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм каарлар турында мәгълүмат урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотыла торган затларга дәүләт системаларын тәэммин итү өчен кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәэммин итүче инфраструктура аша житкерү юлы белән хәбәр ителә һәм муниципаль хезмәтләр

həm dəylət həm muunicipal fənkiyialərne үtəy elektron formada, shul isəptən "dəylət həm muunicipal xəzmətlərneç (fənkiyialərneç) Berdəm portalı" federal dəylət məgъlumat sisteməsi aşa (alga taba - dəylət həm muunicipal xəzmətlərneç berdəm portalı) həm (yaki) dəylət həm muunicipal xəzmətlərneç təbək portalı aşa.

Əşməkərlək əşchənləgen bашkarmagan, kontrol də totyla torghan keshə bulgan gərədan kontrol də totar ga vəkalətli vəzifəi zatlardan tarafyinna bашkarılganndır turynnda xəbər itelə, kontrol də totylgan zatnıy elektron addresi turynnda administrasiyadə məgъlumat bulma həm aça dəylət həm muunicipal xəzmətlərneç berdəm portalı aşa elektron rəvəştə dokumentlarda əlibəry məmkinləge bulmagan ocrakta, dokumentlarda kəgəzədə yərtüchəgə əlibəry yolu belən əsh ity həm kabul itelə torghan kararlar (, əgər kəshenec Berdəm identifikasiya həm autentifikasiya sisteməsində hisap yazması bulmasa yaki ul Berdəm identifikasiya həm autentifikasiya sisteməsində terkəlu prosedurasın utune təmmamlaması). Əlige gərədan administrasiyadə dokumentlarda kəgəzədə əlibərerəgə hoxukly.

2023 əlnyı 31 dekabrenə kadər kontrol də totyla torghan zatlardan kontrol də totar ga vəkalətli vəzifəi zatlardan tarafyinna bашkarıla torghan gəməllər həm kabul itelə torghan kararlar turynnda kontrol də totyla torghan zatka dokumentlarda həm məgъlumatlar əlibəry, kontrol də totyla torghan zatka elektron formada yaki kontrol də totyla torghan zat soraşy buenca məgъlumat biru məmkin bulmagan ocrakta, vəzifəi addresi turynnda əlibəry, shul isəptən kəgəzədə də gəməlgə aşyarylyraqa məmkin.

4.21. Kontrol čaranı үtkərgəndə məjbüri tələplərne bozulardan aychıklanmagandır ocrakta, bu haxta məgъlumat kontrol (küzətçelək) čaralarınıç berdəm reestriyana kertelə. Kontrolne gəməlgə aşyaryraqa vəkalətli vəzifəi zat məjbüri tələplərne үtəy buenca təkədimnər birergə, закон belən saklana torghan kiyimətlərəgə zyan kiterə (zyan kiterə) kurkyňychalaryn profilaktikalauga yunəlderelgən bашka čaralar үtkərerəgə hoxukly.

4.22. Kontrol čarasını үtkərgəndə kontrol də totylgan zat tarafyinna məjbüri tələplərne bozulardan aychıklangan ocrakta, Rossiya Federasiyase zakonnarıynda karalğan vəkalətlər chiklərendə xakimiyat (kontrolne gəməlgə aşyaryraqa vəkalətli vəzifəi zat) :

1) kontrol čara akti rəsmiləşterelgənnən soñ kontrol də totylgan zatka aychıklangan bozulardan bəterü turynnda həm (yaki) закон belən saklana torghan kiyimətlərəgə zyan kiterüne (zyan kiterüne) buldyrmaya buenca čaralar үtkərə turynnda kursətmə birergə;

2) закон belən saklana torghan kiyimətlərəgə zyan kiterüne (zyan kiterüne) buldyrmaya yisə any kiterüne tuktatu həm gərədanra, oeshmalarpaga закон belən saklana torghan kiyimətlərəgə zyan kiterü kurkyňychi (zyan kiterü) bulu-bulmavys həm any buldyrmaya ысуллары turynnda məgъlumatny teləsə nindı ысул belən җitkerü buenca Rossiya Federasiyase zakonnarıynda karalğan čaralarны kicheməstən kabul itərgə kontrol čarasında gərədannıç, kontrol obiectyina iya bulgan həm (yaki) faydalangan oeshmalarpıñ əşchənləge aychıklandy, закон belən saklana torghan kiyimətlərəgə zyan kiterüneç (zyanyny) turidan-turys kurkyňychi yaki mondýy zyanynyç (zyanyny) kiterelue;

3) kontrol čara barışynda җinayıt yaki administrativ hoxuk bozu bilgeləre aychıklangannda tiessle məgъlumatny dəylət organına үz kompetençiasenə ярashly

рәвештә яки тиешле вәкаләтләре булганда гаепле затларны закон белән билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә жибәрергә;

4) мәжбүри таләпләрнең ачыкланган бозыуларын бетерүне контролъдә тоту, мәжбүри таләпләрнең бозыуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, аны үтәүне тәэммин итү буенча чаралар күрергә, әгәр чара законнарда каралган;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәру мәсьәләсөн карау.

4.23. Төзекләндеру өлкәсендә контроль алып баручы вазыйфаи затлар билгеләнгән тәртиптә федеरаль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән хезмәттәшлек итә.

Контроль чара барышында төзекләндеру өлкәсендә контрольлек итү кысаларында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар әлеге актның күчермәсөн тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына жибәрәләр.

5. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затларның Администрация каарларына, гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаять бирү

5.1. Башкарма комитет каарлары, төзекләндеру өлкәсендә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәлсезлеге) "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 № 248-ФЗ Федеरаль законның 9 булеге тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять итепергә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, төзекләндеру өлкәсендә контроль кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контролъдә тотылган затлар судка кадәр шикаять итәргә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткәру турында каарлар;
- 2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;
- 3) төзекләндеру өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затларның контроль чаралары кысаларында гамәлләре (гамәлсезлекләре).

5.3. Шикаятьне контролъдә тотылган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланып, шикаятьне карауга вәкаләтле органга электрон рәвештә бирә.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланмыйча, Россия Федерациясенең дәүләт һәм закон белән саклана торган сөр турындагы закон таләпләрен исәпкә алып бирелә. Тиешле шикаятьне Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгының шәхси кабул

итүендө контролъдә тотылган зат шикаятын (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торған башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар булу-булмавы турында алдан хәбәр итеп бирә.

5.4. Башкарма комитет каарына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаяты Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгы тарафыннан карала.

5.5. Башкарма комитет каарына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаяты контролъдә тотылган зат үз хокуклары бозылуды турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алыш 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Башкарма комитет күрсәтмәсенә шикаяты контролъдә тотылган кеше күрсәтмәнә алганнан соң 10 эш көнне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаяты бирү срокы житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, бу срокны шикаяты бирүче кешенең үтенече буенча башкарма комитет (шикаятыне карауга вәкаләтле вазифаи зат) кире кайтарырга мөмкин.

Шикаяты биргән кеше, шикаяты буенча карап кабул ителгәнчә, аны тулысынча яки өлешчә кире ала ала. Шул ук вакытта шикаятыне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рәхсәт ителми.

5.6. Башкарма комитет каарына һәм аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаяты теркәлгәннән соң 20 эш көнне эчендә каралырга тиеш.

Әгәр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматларны алу таләп ителсә, шикаятыне карау вакыты Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге башлыгы тарафыннан 20 эш көненә озайтылыша мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсендә тәп контроль күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 ел, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2 контролъ төрөненең тәп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре, төзекләндерү өлкәсендә контролъ өчен индикатив күрсәткечләр әлеге Нигезләмәгә N 3 күшымтасы белән билгеләнгән.

кушымтаN 1

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Сөнчәле авыл жирлеге территориясендә
төзекләндерү эшләре алып бару өлкәсендә
муниципаль контроль турында Нигезләмәгә

**Сөнчәле авыл жирлеге администрациясе (муниципаль берәмлек исеме)
төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә төзекләндерү өлкәсендәгө
контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә керту
критерийлары**

1. Югары куркыныч категориясенә янәшәдәге территорияләр керә.
2. Уртача куркыныч категориясенә элмә такталар, биналар, корылмалар, Корылмалар фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары, курсәткечләр, саклагыч жайлланмалар керә.
3. Төзекләндерү өлкәсендәгө барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә керә.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Сөнчәле авыл жирлеге территориясендә
төзекләндерү эшләре алып бару өлкәсендә
муниципаль контроль турында Нигезләмәгә

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге
башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә планнан
тыш тикшерүләр үткәру кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәжбүри
таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары**

1. Янәшәдәге территориядә яки гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары булу.
2. Янәшәдәге территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, агач һәм қуакларның кисеп алынган калдыклары бар.
3. Торак булмаган биналар, корылмалар, Корылмалар фасадларында, биналарның башка стеналарында, корылмаларда, корылмаларда, шулай ук төзекләндерүнен һәм башка элементларында һәм жәмәгать урыннарында үз белдеге белән ясалган язулар яки рәсемнәр булу.
4. Янәшәдәге территорияләрдә гражданнарның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә комачаулаучы бозлавык булу.
5. Биналарның, корылмаларның тубәләрендәбоз сөнгеләре булуы.
6. Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачаулаучы коймалар булуы.
7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәkle мәгълүматны үз әченә алган махсус билгеләрне, язуларны юк итү яки заарлау.
8. Жир эшләрен рәхсәтsez яки мондый рәхсәтнең гамәлдә булу вакытыннан артып башкару.
9. Биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле керү өчен, шулай ук ишегалларына ирекле керү өчен, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлыгын тәэмим итү өчен, шул исәптән инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен, жир эшләрен башкарганда киртәләр булдыру.
10. Транспорт чарапарын газонга яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориягә урнаштыру, анда транспорт чарапарын урнаштыру төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнә.
11. Агачларны һәм қуакларны кисеп алу билеты яки агачларны һәм қуакларны күчереп утыртуга рәхсәтsez, бетерү (жимерү) яки күчереп утырту бары тик шундый документларга я rashлы рәвештә генә башкарылырга тиеш булган очракларда алып ташлау (жимерү), агачларны һәм қуакларны күчереп утырту.
12. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары көтүе.

кушымтаN 3
 Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
 Сөнчәле авыл жирлеге территориясендә
 төзекләндерү эшләре алып бару өлкәсендә
 муниципаль контроль турында Нигезләмәгә

1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре

Таблица 1

Төп күрсәткечләр	Максатчан күрсәткечләр
Территорияне төзекләндерү өлкәсендә ачыкланган закон бозулар арасыннан бетерелгән бозулар проценты	70%
Чираттагы календарь елына планлы контроль чарапарын үткәрү планын үтәү проценты	100%
Контроль чарапар үткәргәндә муниципаль контроль органы һәм (яки) аның вазифаи затының гамәлләренә (эшсезләгәнә) нигезләнгән шикаятыләр проценты	0%
Контроль чарапарның юкка чыгарылган нәтижәләре проценты	0%
Тиешле административ йогынты чарапары курелмәгән нәтижәле контроль чарапарның проценты	5%
Муниципаль контроль органы материаллары буенча административ жәза билгеләү турында кертелгән суд каарларының проценты	95%
Муниципаль контроль органы тарафыннан чыгарылган административ хокук бозулар турындағы эшләр буенча суд тәртибендә гамәлдән чыгарылган каарларның гомуми санының проценты	0%

2. Чаралар үткәрү параметрларын характерлаучы индикатив күрсәткечләр

2.1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда түбәндәгә индикатив күрсәткечләр билгеләнә;

1) хисап чорында үткәрелгән планнан тыш контроль чарапар саны;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен ачыклау яки контроль объектының хисап чорында мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау нигезендә хисап өчен үткәрелгән планнан тыш контроль чарапары саны;

3) хисап чорында үткәрелгән контроль чарапарның гомуми саны;

4) хисап чорында КНМның һәр тәре буенча үзара хезмәттәшлек белән

ұткәрелгән контроль чарапар саны:

- 5) хисап чорында дистанцион ҳезмәттәшлек чарапарын кулланып ұткәрелгән контроль чарапар саны;
- 6) хисап чорында ұткәрелгән мәжбүри профилактик визитлар саны;
- 7) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл қуимау турында кисәтүләр саны;
- 8) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозуларны ачыклаган контроль чарапар саны;
- 9) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр күзгатылган контроль чарапар саны;
- 10) хисап чорында контроль чарапар нәтижәләре буенча салынған административ штрафлар суммасы;
- 11) хисап чорында контроль чарапар ұткәрүне килештеру турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны;
- 12) прокуратура органнары тарафыннан килешүдән баш тартылған контроль чарапарны ұткәрүне килештеру турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны хисап чорында;
- 13) хисап чоры ахырына исәпкә алынған контроль объектларының гомуми саны;
- 14) хисап чоры ахырына куркыныч категорияләренең һәрберсе буенча куркыныч категорияләренә көртөлгән исәпкә алынған контроль объектлары саны;
- 15) хисап чоры ахырына исәпкә алынған контролльдә тотылған затлар саны;
- 16) хисап чорында контроль чарапар ұткәрелгән исәпкә алынған контролльдә тотылған затлар саны;
- 17) хисап чорында контроль орган тарафыннан карау вакыты бозылған шикаятыләр саны;
- 18) хисап чорында контролльдә тотылған затлар тарафыннан суд тәртибендә жибәрелгән контроль органнары вазыйфаи затларының қарарларын, гамәлләрен (гамәлсезлекләрен) бәхәсләшү турында дәгъва белдерүләре саны;
- 19) хисап чорында контролльдә тотылған затлар тарафыннан суд тәртибендә жибәрелгән контроль органнары вазыйфаи затларының қарарларына, гамәлләрен (гамәлләренә) каршы дәгъва белдерүләре саны;
- 20) муниципаль контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен тупас бозып ұткәрелгән һәм нәтижәләре гамәлдә түгел дип танылған һәм (яки) хисап чорында гамәлдән чыгарылған контроль чарапар саны.